

Udvarlás, 1860 körül

Olaj, vászon, 103x78 cm
Jelezve jobbra lent: F Lotz K.

Kiállítva:

- Biztosra vehető, hogy ki volt állítva a Pesti Műegylet valamelyik tárlatán nagyjából 1855 – 1862 között, azonban az általánosan használt „Életkép” vagy „Magyar életkép” cím alapján nem lehet beazonosítani. Legvalószínűbb, hogy az 1859. február–márciusi műtárlat 37. sorszámú képével azonos, amelyet a katalógus magántulajdonban lévőnek jelez.
- Feltehetően szerepelt az 1933-ban rendezett Lotz Emlékiállításán is, azonban méretek és pontos tárgymegjelölés hiányában itt sem lehet pontosan beazonosítani.

Kikiáltási ár: 5 000 000 Ft / 19 231 EUR

Képei olyanok, mint Petőfi szilaj költeményei...

írta Lotz Károly fiatalkori életképeiről Ybl Ervin abban a monográfiában, amely mindmáig a legalaposabb ismereteket nyújtja a Lotz művészetét megismerni akaró utókorának. Majd így folytatta: „nem találjuk bennük a szabadságharc után ébredező líra visszafojtott fájalmát, szomorú allegóriáit. A nép életét, a megmíveltlen földet Lotz ösztönös erővel jellemezte. A figurális kifejezésben, a nők típusában a Rahl-iskola hagyományaihoz ragaszkodott, de alföldi tájszemlélete zamatosan magyar. Száz kép közül is feltűnik egy-egy korai Lotz-alkotás különleges helyi varázsával, koloritjával. Ezek a festmények alkotják képírásunk történetében a magyar táj- és életképfestés első jelentősebb nyilvánulásait.” És valóban, az 1850-es és 60-as évek képesűségjainak gazdag életképkínálatából magasan kiemelkednek Lotz munkái. A *Vasárnapi Újság*, a *Divatcsarnok*, a *Hölgyfutár*, az *Ország Tükre* és a többi lapjaira a legmarkánsabb népi jelenetek az ő képeinek ábrázolása nyomán kerültek be. Az ízigvérig magyar menyecskék, bajszos betyárok, mulatozó leányok és legények azonban nem csak a szilaj magyar virtust, hanem a kiváló bécsi festő, Carl Rahl monumentális látásmódját is közvetítették a pesti műtárlatok polgári közönsége számára.

Bécs és Budapest között

Lotz 1852-ben iratkozott be Rahl magániskolájába, ahol akkor már több magyar növendék is tanult. Ide járt Than Mór, Markó András, vagy Munkácsy későbbi tanára, Szamosi Elek is. 1865-ben a bécsi akadémia kényszerű otthagya után pedig a fiatal Munkácsy, aki a mester váratlan halála miatt csak néhány hónapig élvezhette Rahl rendkívüli egyéniségének és hatalmas műveltségének áldásos hatását. A nála szerencsésebb Lotz évekig dolgozott Rahl irányítása

Lotz Károly: *Alvó libapásztorlány, 1860 körül, Budapest, Magyar Nemzeti Galéria*

alatt, úgy sajátítva el a mester festészetének “magasztos irányát”, hogy közben saját naturalista érdeklődését se tagadta meg. 1853-tól állított ki életképeket a bécsi Kunstverein-ban, 1854-től a pesti Műegyletben. Itt állított ki 1854-ben két *Életképet*, 1855-ben két *Falusi jelenetet* (mindkettő gr. Pejacsevich Pál tulajdona, kinek birtokán Lotz hosszabb ideig dolgozott 1854-ben és 55-ben) és két *Magyar életképet*, 1856-ban egy *Életképet*, 1857-ben egy hat darabos, sorsolásra megvásárolt sorozatot, *Jelenet az Alföldről* címmel, 1858-ban újabb *Életképet* és egy *Csikós* című munkát, 1859-ben egy már magántulajdonban lévő *Életképet*, 1860–63 között több *Életkép*, vagy *Magyar életkép* című munkát. Tekintve a Műegylet azon gyakorlatát, hogy a meglévő kiállításokat időnként felfrissítették, de nem cserélték le az egész anyagot, lehet, hogy az egyik vagy másik évben felbukkanó “életkép” cím bizonyos esetekben azonos művet jelöl.

Az Udvarlás

melynek eredeti címét nem ismerjük egyike lehetett a felsorolt műveknek. Biztosra vehetjük, hogy Lotz kiállította, hiszen mind mérete, mind kidolgozottsága tekintetében kiemelkedik a többnyire kisméretű, gyakran vázlatos pusztai életképek sorából. Eligazíthatna a kép ára, hiszen, ha figyelembe vesszük, hogy a legtöbb életképet 60 és 80 forint körül kínálták eladásra, a *Zivatar a pusztán* ára viszont 300 forint volt, az *Udvarlás* mellett 150 – 200 forintos árat kellene találnunk. Ilyen nincs, van azonban, mint láttuk, három eladottként bemutatott életkép: kettő 1855-ben, egy 1859-ben. Feltehetően mindhárom megrendelésre készült, korábbi, kisméretű vázlatok alapján. Hogy az *Udvarlást* inkább az 1859-es képpel azonosítjuk, annak oka a mű kiegyensúlyozott, majdnem realista kompozíciója és viszonylag sötét harmóniára komponált színvilága. Szokatlan a kép álló formátuma is. Az ábrázolt jelenet – a pünkösdi koszorú alatt lovát táncoltatva udvaroló legény, az őt figyelő leány, a háttérben álldogáló lovaskocsi, a jobb oldalon iszogató parasztember – jobban elfért volna egy fekvő formátumú vásznon. Lotz alighanem az ismeretlen megrendelő kívánságára zsúfolta össze a jelenetet egy számára szokatlan térbe, az átlagosnál nagyobb hangsúlyt adva a kép középpontjában, alulnézetből ábrázolt lovas alakjának.

Boros Judit

